

IMPERIALISME

John Heartfield - Krieg und Leichen, AIZ 18, 1932 - © Akademie der Künste, Berlin Kunstsammlung, The Heartfield Community of Heirs / VG Bild-Kunst, Bonn 2009.

IMPERIALISME

EN FASCISME

IMPERIALISME

Het fascisme is het product
van het reactionair kapitalisme,
van het imperialisme

IMPERIALISME

Wat is het imperialisme?

Lenin: het **hoogste** en laatste stadium van het **kapitalisme**.

De overgang van het kapitalisme naar het imperialisme gebeurde aan het eind van de 19de en het begin van de 20ste eeuw

Tot de **Oktoberrevolutie** van 1917 overheerste het imperialisme over de wereld

IMPERIALISME

© Агентство печати Новости

IMPERIALISME

Sinds de socialistische revolutie van 1917 kent de wereld vier fundamentele tegenstellingen (conflicten)

Afhankelijk van de periode zijn één of meerdere van die tegenstellingen de belangrijkste

IMPERIALISME

Fundamentele tegenstellingen:

De strijd tussen arbeid en kapitaal in de geïndustrialiseerde wereld (West-Europa, de VS, Japan, ...)

De strijd tussen de verschillende imperialistische landen

De strijd tussen de imperialistische landen en landen en volkeren van de “Derde Wereld” (al of niet ontwikkeld)

De strijd tussen de imperialistische en de socialistische landen

IMPERIALISME

Het kapitalisme van de vrije concurrentie wordt vervangen door **het monopolie kapitalisme**

Bij elke crisis (bv 1873) verdwijnen bedrijven of worden bedrijven “opgegeten”

Steeds grotere bedrijven (in één of meerdere bedrijfstaken) beconcurreren elkaar

Productie, techniek en wetenschap kennen concentratie

Samenwerking (in kartels, trusts, holdings,..) dringen zich op

IMPERIALISME

- Industriële productie eist steeds meer **kapitalen** (installatie, techniek, grondstoffen, productie, ...)

Zware productie krijgt bovenhand

Ganse **productieketens** komen in handen van monopolies (van grondstof tot half-afgewerkte producten)

IMPERIALISME

- **Monopolies** beconcurreren elkaar “tot de dood” maar maken tegelijk afspraken (verdeling van de markt, prijzen, ...)
- **Banken** krijgen steeds meer macht
 - Eerst voor leningen en financiering
 - Later als bemiddelaar
 - Tenslotte controleren ze steeds meer de bedrijven
- **Financiers kapitaal**
(vervlechting van industrie en bankwezen)

IMPERIALISME

- Enkele voorbeelden:
- - **Engeland:** productie x 3 tussen 1860-70
- - **Duitsland:**
 - Verenigde Stalwerke eind 19de 200.000 arbeiders.
 - AEG en Siemens hebben bijna geheel de elektronica sector in handen

IMPERIALISME

- Bedoeling is streven naar maximum **winst**
- Overgang van fabrikanten naar **aandeelhouders** – renteniers
- Parasiteir karakter van het imperialisme
(wie weent er als een groot bedrijf sluit???)

IMPERIALISME

- **Kapitaal export** is een van de belangrijkste kenmerken van het kapitalisme
- - Winstoverschotten worden in het buitenland geïnvesteerd
 - In andere ontwikkelde landen
 - In onderontwikkelende landen

IMPERIALISME

- **Verdeling** van geheel de wereld onder de imperialistische grootmachten
(bezetting en invloedsferen)
(meestal de kolonies maar ook inmenging)
- **Vreedzaam of via oorlog**
(ook chantage, moord, afpersing, ...)
- Monopolies maken onderlinge **afspraken**
(Rondstoffen, prijzen, kwaliteit, markt)
(Productie)

IMPERIALISME

Ongelijkmatige ontwikkeling

van de imperialistische landen

BV Engeland wordt voorbijgestoken, eerst door de Verenigde Staten, daarna door Duitsland.

- Nieuwe herverdelingen dringen zich op

IMPERIALISME

- Afspraken en samenwerking maken geen einde aan de onderlinge concurrentie
 - Strijd binnen de monopolie
 - Strijd tussen de monopolies
 - Strijd tussen de monopolies en de niet-monopolies
- Concurrentie is meedogenloos

IMPERIALISME

- Uitbuiting wordt opgedreven
 - van de werkers in “eigen” land
 - van de werkers (arbeiders en boeren) in het buitenland

IMPERIALISME

- Toename van **de armoede** en de miserie
 - In de landen van de Derde Wereld

IMPERIALISME

- Toename van **de armoede** en de miserie
 - In de geïndustrialiseerde landen

IMPERIALISME

- Belang van de ideologie
 - Arbeidersaristocratie (tijdelijk fenomeen)
 - Nationalisme en racisme
 - Anti-syndicalisme en anti-communisme

IMPERIALISME

- **Klassenstrijd** is niet te stoppen
 - Neemt soms zeer grote omvang in de geïndustrialiseerde wereld

IMPERIALISME

- **Klassenstrijd** is niet te stoppen
 - Antikoloniale en anti-imperialistische bewegingen

IMPERIALISME

- Tegenstellingen verdwijnen niet maar nemen toe
 - Concurrentie
 - Crisissen
 - Hervedeling dringt zich regelmatig op
 - Uitbuiting en onderdrukking

IMPERIALISME

• Staatsmonopolie kapitalisme

De rol van de kapitalistische staat neemt toe

- Ondersteunen van eigen monopolies door staatssteun, bestellingen, nationale bedrijven, belastingen,
- Controle en onderdrukking van de arbeidersbeweging en antikoloniale strijd
 - Arbeidsrecht, stakingsrecht, tussenkomst van de repressiekrachten en het gerecht in arbeidsconflicten, reserveleger van werklozen
 - Onderdrukking van strijd voor nationale onafhankelijkheid (gewapende “humanitaire” interventies, staatsgrepen, ...)

IMPERIALISME

• Staatsmonopolie kapitalisme

De rol van de kapitalistische staat neemt toe

- Vermenging banken- en bedrijfsleven met politieke wereld
 - Politici in beheerraden
 - Vertegenwoordigers van het kapitalisme in het parlement.

IMPERIALISME

“Imperialisme is oorlog” Lenin

- Militaire bestellingen om aan de crisis te ontsnappen
- Militaire interventies
- Oorlogen (herverdeling van de wereld)
- Militarisering van de maatschappij (mobilisatie, beperking democratische rechten,)

IMPERIALISME

- Imperialisme = beperking van de (burgerlijke) democratie
 - Parlementaire democratie is uitgehold
 - Dictatoriale optreden (tegen één of meerdere bevolkingsgroepen, tegen geheel de bevolking)
 - Antidemocratische bewegingen toegelaten en/of aangemoedigd
 - Alle anti-democratische wetten liggen klaar, (“legale”) staatsgrepen en instelling dictatuur zijn niet uit te sluiten

IMPERIALISME

- Imperialisme = beperking van de (burgerlijke) democratie

Wanneer de burgerij niet langer kan regeren met de traditionele politieke vormen – al of brede parlementaire democratie dan kiest het grootkapitaal voor het **fascisme** (Italië 1921, Duitsland 1933)

IMPERIALISME

Samengevat

1. Vorming van monopolies
2. Versmelting industrieel en financierskapitaal
3. Staats-monopolie kapitalisme
4. Afspaken en concurrentie
5. Verdeling en herverdeling van de wereld

IMPERIALISME

Samengevat

6. Verscherpte uitbuiting
7. Verhoogde onderdrukking
8. Omvang van de klassenstrijd
9. Opgang van reactionaire ideologiën
10. Instellen van dictatuur
11. Oorlog

IMPERIALISME

IMPERIALISME

Bundesarchiv, Bild 183-1987-0410-501
Foto: o. Ang. | 1933 August - September